

چابهار یک سرزمین جادویی است

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل منطقه آزاد چابهار جادوی چابهار و بلوچستان هنرمندان سینما و تلویزیون را هم به تسخیر خود درآورده است. جادویی که تکه ای از بهشت را در این سرزمین رویایی برایشان به تصویر می کشد. «ستاره اسکندری» نخستین هنرمند ملی ایران نیست که گرفتار این جادو شده است. اما گویی در رویایی گرفتار آمده که به قول خودش از همین آب و خاک است. همه جای ایران سرای اوست و ذره ذره خاک این دیار را مانند وجودش دوست دارد اما انگار خاک چابهار و بلوچستان برایش مادری تراست! می گوید اینجا ورای سرزمین و آب و خاک، چیز دیگری دارد که انسان را مسخ خود می کند. مهر مردمانش. مردمانی محروم از امکانات و زندگی ای که لایق آن هستند. اما دریادل اند و اقیانوسی در وجودشان موج می زند. نخستین آشنایی اش با این سرزمین بهمن ماه 97 در جشنواره بین المللی مد و لباس فجر شکل گرفت. شیفته ی هنر سوزندوزی و مهر بلوچستان شد. ایده ای در وجودش جوانه زد که برای کودکان بلوچ رویایی بسازد و فرهنگ و هنر دیرینه این دیار را احیا کند و برای نسل های آینده شان حفظ کند. «ماشین خیمه شب بازی» ایده ای بود که اسکندی برای کودکان چابهار و بلوچستان به ارمغان آورد و قرار است به همت هنرمندان این سرزمین و مسئولان منطقه آزاد چابهار بلوچستان را خانه خیمه شب بازی ایران کنند. این برنامه از هفته پیش در چند مدرسه و محله چابهار اجرا شد و به گفته مدیرعامل سازمان منطقه آزاد تمام مدارس و محله های چابهار، کنارک و به مرور شهرستان های دیگر بلوچستان را پوشش می دهد. «عبدالرحیم کردی» در جلسه هماهنگی این برنامه این نکته را هم تاکید کرد که اجرای برنامه های خیمه شب بازی را از مناطق روستایی، حاشیه شهرها و محله و مدارس محرومتر آغاز کنند. او معتقد است مخاطبان خیمه شب بازی ها نباید فقط کودکان باشند و با برپایی اجراها در محله ها، خانواده ها هم از این برنامه بهره مند شوند.

روایت ستاره اسکندری به عنوان ایده پرداز و مجری اصلی ماشین خیمه شب بازی در چابهار را از زبان خودش در ادامه می خوانید:

به جادوی چابهار دچار شدم

آشنایی من با شهر زیبای چابهار به واسطه حضور در جشنواره بین المللی مد و لباس فجر که در بهمن ماه سال گذشته در چابهار برگزار گردید، بود. واقعیت این است که من چابهار را زیاد نمی شناختم و آشنایی من با این منطقه صرفا به واسطه چند عکس بود و زمانی که برای اولین بار به چابهار آمدم و دریا و جاذبه های اطراف این شهر را دیدم، به جادوی چابهار دچار شدم. از دیدگاه من چابهار یک سرزمین جادویی است و علاوه بر این که یکسری هنرهای دستی مانند سوزندوزی و سفالگری دارد، واقعیت این است که انسان در این جغرافیا فکر می کند در رویاست و واقعا یک گوشه از بهشت است.

چابهار به شهر من بدل شد

در چابهار با مردمانی روبه رو شدم که پر از مهر و محبت هستند و بسیار میهمان نواز می باشند. من سفرهای بسیار زیادی به نقاط مختلف ایران داشته ام، اما به نظرم چابهار یک یگانه در کشور است؛ احساس کردم که نباید راحت از این سرزمین زیبا و پرظرفیت گذشت و خواستم که در این منطقه موثر باشم و در بخش های فرهنگی بتوانم فعالیت کنم و اینگونه شد که چابهار به شهر من بدل شد. در چند ماه گذشته چندین سفر به چابهار داشته ام و با کمک دوستان و مسئولین خوب سازمان منطقه آزاد چابهار توانسته ام چند کار فرهنگی انجام دهم. از دیدگاه من اگر مسئولین ظرفیت چابهار را باور کنند، می توان این منطقه را به بزرگترین جاذبه توریستی ایران و آسیا و یا حتی دنیا بدل کرد.

ایجاد ماشین خیمه شب بازی چابهار، برای اولین بار در کشور

در جشنواره بین المللی مد و لباس فجر قول داده بودم که برای کودکان چابهار کاری انجام دهم و از این رو، ایده ماشین خیمه شب بازی در ذهن من ایجاد شد. دلیل این ایده هم آن بود که من در تهران برای اولین بار موزه خیمه شب بازی ایران را در حال ایجاد بودم و به یمن اعتمادی که جناب آقای دکتر کردی مدیرعامل محترم سازمان منطقه آزاد چابهار به بنده داشتند، زمانی که طرح ماشین خیمه

شب‌بازی را با نگاه بازآفرینی فرهنگ منطقه به کودکان چابهار برای ایشان توضیح دادم، قبول کردند و برای اولین بار در کشور در منطقه آزاد چابهار اجرا شد.

لزوم آموزش‌های فرهنگی از سنین کودکی

معتقد هستم که آموزش باید از کودکی صورت بگیرد و هیچ چیزی مانند عروسک نمی‌تواند روی بچه‌ها تاثیرگذار باشد. عروسک علاوه بر این که می‌تواند آموزش را در ذهن کودکان به بار بنشاند، جادویی دارد که اجازه می‌دهد کودکان در رویاهایشان با آن پرواز کنند و شاد باشند. این تاثیر برای هر کودکی مهم است، خصوصا کودکانی که در مناطق محروم‌تری زندگی می‌کنند و دسترسی به بسیاری از امکانات که در زندگی پیشرفته وجود دارد را ندارند.

یکی از مهم‌ترین اهداف من در این طرح، ایجاد رویا برای کودکان بود؛ کودکی که از خیلی امکانات محروم است، می‌آید و با یک برنامه زنده عروسکی مواجه می‌شود و این عروسک در ذهن آن کودک ردی به جا می‌گذارد که می‌تواند آینده این کودک را تغییر دهد. امیدواریم که این برنامه خیمه شب‌بازی که به زبان فارسی در حال اجرا است و جالب اینکه خیلی از کودکان بلوچ زبان فارسی را نمی‌دانستند، اما جادوی این عروسک‌ها آنها را محو خود کرده بود را بتوانیم با زبان بلوچی و داستان‌های خود مردمان بلوچ به نمایش دریاوریم و به مرور آموزش‌هایی به کودکان و بزرگسالان داده شود تا این تک ماشین خیمه شب‌بازی به ده‌ها و صدها ماشین خیمه شب‌بازی بدل شود تا روستا به روستا بچرخد و بر ذهن بچه‌ها تاثیر بگذارد.

خیمه شب‌بازی، محبوب‌ترین هنر نمایشی ایران

خیمه شب‌بازی یکی از محبوب‌ترین هنرهای نمایشی در ایران است و جالب اینجاست که آنقدر که در دنیا خیمه شب‌بازی را می‌شناسند در ایران شناخته شده نیست. «مبارک»، کاراکتر اصلی خیمه شب‌بازی که برگرفته از فرهنگ مردمی است، همیشه در حال خنداندن مردم بوده و کاراکتری است که دل مردم را شاد می‌کرده و برای همین این نمایش مردمی، بسیار برای مردم جذاب و دیدنی بوده است.

حفظ هنر سوزن‌دوزی برای نسل‌های آینده

بسیار علاقه دارم که داستان‌های این هنر سوزن‌دوزی‌ها در چابهار کشف شود و به روایت‌هایی که دوباره مردم خودشان را به یاد بیاورند، تبدیل شود و بدانند که چه ریشه اصیل فرهنگی دارند و از این مسیر بتوانیم فرهنگ اصیل منطقه را برای نسل‌های آینده حفظ کنیم، البته باید بگویم که این مسیر بسیار زمان می‌برد و دست یافتن به داستان‌های قدیمی منطقه با کمک دوستان بومی کمی زمان‌بر خواهد بود.

اجرای خیمه شب‌بازی، مناسب با فرهنگ و موسیقی هر منطقه

در حال حاضر در چند دبستان و دبیرستان چابهار و اطراف منطقه، خیمه شب‌بازی با همان قصه قدیم خودش در حال اجرا است و با استقبال بسیار خوب بچه‌ها مواجه شده گردیده و حتی هنگامی که پشت بازار چابهار اجرا داشتیم، به محض بلند شدن صدای ساز و آواز خیمه شب‌بازی، بچه‌ها به همراه بزرگترها آمدند و جذب شدند و امیدواریم که بتوانیم این طرح فرهنگی را در منطقه گسترده‌تر کنیم. در خصوص سازهایی که از قدیم در خیمه شب‌بازی وجود داشته است، باید بگویم که کمانچه و تمبک است و کسی که تمبک می‌زند معمولا به عنوان پاخیمه‌ای می‌نشیند و با عروسک‌ها ارتباط برقرار می‌کند و آواز می‌خواند و یک نفر به عنوان عروسک‌گردان در خیمه حضور دارد و به جای مبارک و بقیه کاراکترها صحبت می‌کند. معمولا گروه خیمه شب‌بازی یک گروه چهار نفره است؛ اساسا این نگاه که ما به یک خیمه شب‌بازی جدیدتر متناسب با فرهنگ بلوچستان و یا هر کجایی از ایران نیاز داریم، بحث موسیقی هر منطقه در ایران است که می‌توانند به واسطه موسیقی منطقه، قصه‌های خود را پیدا کنند و به نظرم سازها می‌توانند به عنوان مثال به جای کمانچه، قیچک یا سازه‌های محلی دیگر هر منطقه مورد استفاده قرار بگیرد.

نکته جالب در خصوص خیمه شب‌بازی ما این است که خیمه‌ای که در پشت ماشین نصب شده، یک خیمه‌ای است که مختصات بلوچی دارد؛ در تهران پرده خیمه‌ها از ترمه است و آرایه‌های خیمه متفاوت می‌باشد، ولی در چابهار و با کمک آقای ستاری، با آینه‌کاری‌ها و سوزن‌دوزی‌های بلوچی خیمه استوار گردیده و به همین خاطر هم برای بچه‌ها آشنا است و پای خیمه می‌نشینند.

باید ریشه‌های فرهنگی‌مان را دوباره پیدا کنیم

درخواست بنده به عنوان کسی که می‌تواند کار هنری انجام دهد، از دوستانی که توان این قبیل کارها را دارند، این است که برای درست ماندن، ما چاره‌ای نداریم جز اینکه برگردیم و ریشه‌های خودمان را دوباره پیدا کنیم.

منطقه آزاد چابهار به مدیریت آقای دکتر کردی، نقطه قوتش حفظ ارزش‌های بومی است؛ در کل ایران نیازمند این نگاه و عملگرایی هستیم تا حرف زدن. من از طرف خیلی از هنرمندان این حرف را بیان می‌کنم که ما برای هر مدیری که پای عمل باشد مانند منطقه آزاد چابهار، حضور خواهیم داشت و امیدوارم و مطمئن هستم که اتفاقات بسیار خوبی در این منطقه رخ خواهد داد.

